

Sajtóanyag

2009-es Éves Jelentés: A kábítószer-probléma Európában és annak magyarországi vonatkozásai (embargós 2009. október 5. 10.00 óráig)

Az európai kábítószer-problémával kapcsolatos legfrissebb tényeket és adatokat az EU lisszaboni kábítószerügyi központja, az **European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) 2009-es Éves Jelentés: A kábítószer-probléma Európában** című kiadványában foglalta össze.

A jelentés az Európai Unió 27 tagállamára, valamint Horvátországra, Törökországra és Norvégiára vonatkozóan tekinti át és elemzi a droghasználat elterjedtségére, a szerhasználati mintákra, a kínálatra és hozzáférhetőségre vonatkozó nemzeti adatokat. A jelentés foglalkozik a társadalmi, egészségügyi válaszokkal, a jogszabályi, politikai környezettel, valamint az újonnan megjelenő kábítószeres kérdésekkel. **A jelentés a 2007-es adatokat elemzi az egyes országok jelentései alapján.**

Európában továbbra is magas szintű a kábítószer-fogyasztás, a hagyományos kábítószereseket tekintve mégis viszonylag stabil szakaszban járunk.

A jelentés fő megállapításai az egyes szerek vonatkozásában: **a kokain és a heroin továbbra is jelentősen dominálja az európai kábítószer-használatot**, ugyanakkor **a kannabisz használata visszaszorulóban van** a fiatalok között. A Jelentés felhívja a figyelmet a különböző szerek egyidejű használatát jelentő ún. **politoxikomán szerhasználat elterjedtségére**, valamint ezen belül is **az alkohol-használat erőteljes jelenlétére**, mely többszörös egészségügyi kockázatot és összetett kezelési igényt jelent.

Jelentős új kihívást jelentenek a már ellenőrzés alá vont illegális szerek rendkívül gyors ütemben megjelenő „alternatívái”, melyek forgalmazása egyre kifinomultabbá vált, főleg az online kereskedelem révén.

A jelentéshez kapcsolódó kiemelt témák egyike a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények európai ítélkezési gyakorlatát vizsgálja, mely szerint **a kínálati oldalon bűncselekményt elkövetőkkel szemben sokkal inkább jellemző a kiszabott börtönbüntetések alkalmazása, míg a keresleti jellegű elkövetéseknél az egyéb szankciók pl. bírság, figyelmeztetés, felfüggesztett börtönbüntetés jellemzőek** Európa szerte.

1. AZ EGYES KÁBÍTÓSZEREK ELTERJEDTSÉGE, KEZELÉSE

EU: Körülbelül 74 millió (15–64 év közötti) európai lakos próbálta már ki élete folyamán a **kannabiszt**, ami 22%-a az európai felnőtt népességnek.

Élete során mintegy 13 millió európai felnőtt (15–64 év közötti korosztály) próbálta ki már a **kokaint**, ami 3,9%-a az európai felnőtt népességnek. A kokainhasználat az EU-n

belül továbbra is a nyugat-európai uniós országokban koncentrálnak, Európa más részein viszont a fogyasztás változatlanul alacsony.

A problémás opiáthasználók száma 1,2 és 1,5 millió közé tehető, és ez a szám többségében **heroin** használókat takar. A kezelések több mint 50%-a opiát-használathoz kapcsolódik.

Körülbelül 10 millió a száma azon európainak, akik **ecstasyt**, illetve 12 millióra tehető azok száma, akik **amfetamint** kipróbáltak már életük során, ami 3,1 és 3,5%-a az európai népességnek.

Magyarország¹: Az európai szinten megfigyelt stabilizálódás Magyarországon is észlelhető. Más országokhoz képest a kannabisz-használat kevésbé elterjedt, de Magyarországon is ez a leggyakrabban fogyasztott illegális szer. A fiatalok körében csökkent a kipróbálása az elmúlt időszakban.

Az ecstasy és az amfetamin használat tekintetében Európa középmezőnyébe tartozunk. Az utóbbi időszakban további jelentős növekedés ezen szerek kipróbálását sem érintette.

A heroin- és kokain-fogyasztás arányait tekintve továbbra is alacsony Magyarországon, bár utóbbi esetében nálunk is némi növekedés tapasztalható. Illegális szer miatt 2008-ban kb. 8000 fogyasztót kezeltek hazánkban, legális szer fogyasztása miatt kb. 6000 főt.

2. POLITOXIKOMÁN SZERHASZNÁLAT

EU: Európában általánosan elterjedtek a politoxikomán használati minták, azaz több szer együttes használata.

22 országban vizsgált 15-16 év közötti diákok 20%-a számolt be arról, hogy az elmúlt hónapban fogyasztott alkoholt és cigarettát. 6%-uk használt kannabiszt alkohollal és/vagy cigarettával, 1% pedig kannabiszt alkohollal és/vagy cigarettával. És még egy másik kábítószerrel (ecstasy, kokain, amfetaminszármazékok, LSD vagy heroin).

A fiatal felnőttek körében a politoxikomán bejáratottabb szerhasználati mintákra utal, és ez fokozott veszélyekkel jár együtt. A rendszeres vagy erős alkoholfogyasztók a kannabiszt 2-6-szor nagyobb valószínűséggel, a kokaint pedig 2-9-szer nagyobb valószínűséggel használták az elmúlt évben, mint a normál népesség.

A kezelést megkezdők 57%-a a kezelés kiváltó okául szolgáló elsődleges szer mellett még legalább egy fogyasztott szert megnevezett.

¹ Az uniós adatgyűjtési rendszerről fontos tudni azt, hogy az elemzésekhez a legtöbb kérdéskörben éves szinten rendelkezésre állnak adatok, viszont az egyes országokban eltérő időszakban és periodikussággal készülnek felmérések az adott népesség drogérzettségére vonatkozóan.

Magyarország esetében a 2001-es és 2003-as adatfelvétel után, azok módszertanát követve 2007-ben reprezentatív felmérés készült a felnőtt lakosság körében, Országos Lakossági Adatfelvétel az Addiktológiai Problémákról (OLAAP) címmel.

2007-ben az ESPAD kutatás keretében történt adatfelvételt a 8-10. évfolyamon tanuló diákok reprezentatív mintáján.

Magyarország: A tiltott és legális szerek egyidejű fogyasztásának vizsgálatára készített elemzés eredményei azt mutatják, hogy a különböző visszaélésre alkalmas szereket a 8-10. évfolyamos diákok gyakran egyidejűleg fogyasztják. A megkérdezettek 12,5%-a fogyasztott már életében gyógyszert alkohollal együtt. A nyugtatók, altatók alkohollal történő együttes fogyasztása miatt kezelték száma az elmúlt 5 év átlagában csökkenő tendenciát mutat, 2008-ban mintegy 1300 fő került kezelésbe.

3. AZ EURÓPAI UNIÓS DROGPOLITIKA AKTUÁLIS FEJLEMÉNYEI

Az **Európai Unió drogstratégiája 2005-2012.** évekre határozza meg a közösségi célkitűzéseket. Idén kezdődött el a stratégiához kapcsolódó **2009-2012. évekre vonatkozó akcióterv** végrehajtása.

Az **ENSZ szintén 2009-ben fogadott el új politikai deklarációt és akciótervet**, mely az 1998-ban megfogalmazott politikai célkitűzések értékelését követően került kialakításra. Az Európai Bizottság által támogatott értékeléshez kapcsolódó vizsgálat szerint - a néhány országban megfigyelhető javuló tendenciák ellenére - az elmúlt 10 évben globális szinten nem sikerült csökkenteni a drogproblémát. Az értékelés alapján az illegális drogpiacon 100 billió euró nagyságrendű. Az új deklarációban a kereslet és kínálatcsökkentő beavatkozások kiegyensúlyozottabb igénye mellett hangsúlyos szerepet kap az emberi jogok kérdése, a kezelő-ellátó kapacitások növelése.

Magyarország: A 2000-ben elfogadott első hazai drogstratégia célkitűzései 2009-ben lejárnak. A Kormány idén októberben új drogstratégiai programot nyújtott be az Országgyűlés számára. A benyújtott program célkitűzései összhangban állnak a fent említett drogpolitikai dokumentumokkal.

A fenti stratégiai dokumentumok elérhetőek a www.drogstrategia.hu weboldalon.

Az Európai jelentés sajtóanyagai elérhetőek a Nemzeti Drog Fókuszpont weboldalán:

<http://drogfokuszpont.hu/?pid=205>

A magyarországi kábítószerhelyzetről szóló legfrissebb hazai nemzeti jelentést, amely 2008-as adatokon alapul, a tervek szerint 2009 decemberében mutatjuk be a sajtó és a nyilvánosság részére.